

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И
НАУКАТА

НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ „ЗНАМ И МОГА” 2011

Инструкция за оценители

Уважаеми оценители,

Тази инструкция е предназначена за вас. Моля, прочетете я внимателно!

Преди да започнете да оценявате работите на участниците в състезанието „ЗНАМ И МОГА” 2011, подгответе калкулатор до себе си, тъй като задачите изискват точно сумиране. Оценката нанасяйте в Протокол №1 на оценителя.

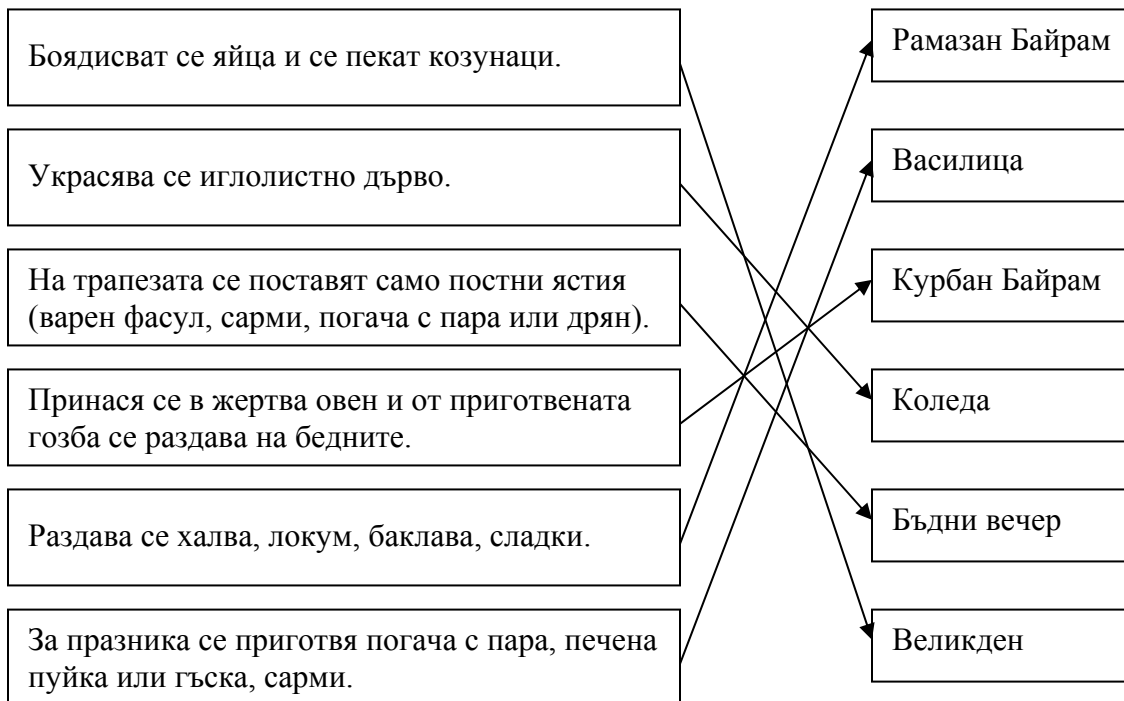
Приятна и спорна работа!

Задача 1:

Общностите в България – българи, турци, роми и др. – имат свои празници, на които изпълняват различни обичаи и приготвят специални ястия.

- А) Свържи със стрелки празника с обичая, извършван на него.
- Б) Разкажи накратко за един от изброените празници по избор.

Решение на подусловие А):

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
А) вж схемата Б) вж ключовите думи след таблицата	1. За правилно съотнасяне на празник с обичай, извършван на него, ученикът получава по 0,5 т. (6 по 0,5 т. = 3 т.) 2. За описание на празник, съдържащо основните му характеристики, ученикът получава 2 т.	5 т.

Великден – християнски празник; Възкръсването на Исус Христос; боядисват се яйца; пекат се козунаци.

Бъдни вечер – приготвят се нечетен брой постни ястия; погача с пара или дрян; чества се на 24 декември.

Коледа - християнски празник; Раждането на Исус Христос; чества се на 25 и 26 декември; ястия с месо, украсява се иглолистно дръвче.

Василица – Ромската Нова година; чества се на 14 януари; богата трапеза, веселие, песни и танци; сурвакари.

Рамазан Байрам - мюсюлмански празник; едномесечен пост; молитва в джамията; богата трапеза; прошка; раздават се сладки неща (халва, локум, баклава) на съседни и роднини.

Курбан Байрам – мюсюлмански празник; заколва се овен (прави се курбан); раздава се на бедните, на роднини и съседи от пригответената гозба.

Задача 2

На кукерски фестивал раздали награди за участващите групи за 1 184 лева, а останалите 616 лева били за специални награди за трите най-хубави костюма на фестивала.

А) Кукерските групи били от ученици и от възрастни. Колко лева са дадени за награди на ученическите групи, ако за групите от възрастни са отделени 789 лева?

Б) Колко лева общо са били раздадени за награди на този фестивал?

Примерно решение:

А) $1\ 184\ \text{лв.} - 789\ \text{лв.} = 395\ \text{лв.}$ (за наградите на ученическите кукерски групи)

Б)

I начин на решение

$1\ 184\ \text{лв.} + 616\ \text{лв.} = 1\ 800\ \text{лв.}$ (общо са раздадени за награди на фестивала)

II начин на решение (с неизвестно умаляемо)

$\underline{\hspace{2cm}} - 1\ 184 = 616$

$616 + 1\ 184 = 1\ 800$ (лева общо са раздадени за награди на фестивала)

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
1. За вярно решение на подусловие А ученикът получава 3 т.	7 точки
2. За вярно решение на подусловие Б ученикът получава 4 т.	

Задача 3

В 12 часа навръх Нова година Мими се обажда на братовчедите си в Ню Йорк, за да ги поздрави за празника. Те обаче ѝ отвръщат, че малко е подранила, защото при тях Нова година ще настъпи след цели 7 часа. Мими е объркана. Чуди се как е възможно това. Обясни ѝ коя е причината.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
Примерни отговори: Движението на Земята около оста ѝ. Кълбовидната форма на Земята и наклонената ѝ ос. Наличие на часова разлика.	За посочване на коя да е от изброените причини ученикът получава 4 точки.	4 точки

Задача 4

Имаш гости от чужбина и те за първи път виждат окичено дърво като това от снимката. Какво ще обясниш на чужденците за дървото?

Напиши текст по опорните думи и изрази.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
Написано е съчинение по опорни думи и изрази със заглавие „Чудното дърво”	<p>1. Съдържание - максимално <u>3</u> точки</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>цялостно съдържание</i>: ученикът е включил предложените думи и изрази в по-широк контекст, свързан с темата – 3 точки;- <i>непълноти в съдържанието</i>: ученикът е свързал в смислова цялост предложените думи и изрази, без да е разширил техния контекст – 1 точка;- <i>съществени пропуски в съдържанието</i>: с предложените думи и изрази ученикът е съставил изречения, между които няма смислова връзка – 0 точки. <p>Забележка: Редът, в който са употребени предложените опорни думи и изрази, е без значение.</p> <p>2. Стилно-езиково изграждане на текста - максимално <u>2</u> точки</p> <ul style="list-style-type: none">- Правилно съставени, логически подредени изречения и стилистически точни думи и изрази – 2 точки;- до три грешки при изграждането и подреждането на изреченията и при употребата на думите – 1 точка;- над три грешки – 0 точки. <p>3. Правопис и пунктуация – максимално <u>3</u> точки</p> <ul style="list-style-type: none">- До две правописни или пунктуационни грешки по изучени правила – дават се 3 точки;- До четири правописни или пунктуационни грешки по изучени правила - 1 точка;- Над четири правописни или пунктуационни грешки по изучени правила - 0 точки.	8 точки

Задача 5

Сашо трябва да изработи календар на официалните празници в Република България, но е забравил кой празник на коя дата се чества.

А) Помогни му, като попълниш липсващата информация в календара.

Вярно решение на подусловие А:

Дата	Име на празника
1 януари	Нова година
3 март	Ден на Освобождението на България от османско иго
1 май	Ден на труда
6 май	Гергьовден, Ден на храбростта и българската армия
24 май	Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост (празник на буквите)
6 септември	Ден на Съединението на България
22 септември	Ден на Независимостта на България
1 ноември	Ден на народните будители

Б) Запиши кой от тези официални празници е нашият национален празник.

Ръководство за оценка:

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
А) вж таблицата Б) 3 март – Освобождението на България от османско иго (турско робство); Освобождението на България; Денят (празникът) на Освобождението	1. За всяка вярно посочена дата ученикът получава по 0,5 т. ($4 \times 0,5 = 2 \text{ т.}$) 2. За всеки вярно назован празник ученикът получава по 0,5 т. ($4 \times 0,5 = 2 \text{ т.}$) 3. За верен отговор на въпроса ученикът получава 1 т.	5 точки

Задача 6

Неразумното поведение по време на празник може да бъде опасно.

Опиши накратко какви опасности крие ситуацията, представена на картината.

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
<u>Примерни решения:</u> 1. Искра от бенгалския огън може да причини пожар (пожар). 2. Може да се опарим или изгорим от бенгалския огън или свещите на тортата (изгаряне). 3. Може да се порежем с ножа (порязване).	За всяка описана опасност (пожар, изгаряне, порязване) ученикът получава по 1 т. ($3 \times 1 \text{ т.} = 3 \text{ т.}$)	3 т.

Задача 7

Дете ще участва в конкурс за най-добър текст за мама. Помогни му да добави пропуснатите букви и запетай в текста.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
Осми март зарадва празника подаръка целувки изпълнили ..., за да я зарадва. ..., че кутията е празна. Когато ти е тъжно,този дар, който има...	1. Правописна правилност – 3 точки. - За всяка вярно поправена правописна грешка се дават по 0,5 точки. (6 x 0,5 = 3 т.) 2. Пунктуационна правилност – 2 точки. - За всяка вярно поставена запетая – по 0,5 точки. (4x 0,5 = 2 т.)	5 точки

Задача 8

За Великден ученици от три училища събрали 2 920 лева за дарение на Дома за деца с увреждания. От билети за благотворителен концерт получили 1 008 лева, които са с 629 лева повече от парите, събрани от продажба на картички. Останалите пари учениците спечелили на училищния великденски базар. Колко лева са събрали от базара?

Примерни решения:

I вариант

2 920 лв. – 1 008 лв. = 1 912 лв. (от картички и от разпродажбата на базара)

1 008 лв. – 629 лв. = 379 лв. (от продадените картички)

1 912 лв. – 379 лв. = 1 533 лв. (са събрали от базара)

II вариант:

1 008 лв. – 629 лв. = 379 лв. (от картички)

1 008 лв. + 379 лв. = 1 387 лв. (от благотворителния концерт и от картичките общо)

2 920 лв. – 1 387 лв. = 1 533 лв. (са събрали от базара)

III вариант (с неизвестно събираемо):

1 008 лв. + (1 008 лв. – 629 лв.) + _____ = 2 920 лв.

1 008 лв. + 379 лв. + _____ = 2 920 лв.

1 387 лв. + _____ = 2 920 лв.

2 920 лв. – 1 387 лв. = 1 533 лв (са събрали от базара)

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
За вярно решена задача ученикът получава 6 т.	6 точки

Задача 9

Деца лазаруват, но са забравили части от песента. Кои са пропуснатите думи? Избери ги от предложения списък и ги напиши на подходящото място.

Вярно решение:

Лазарки

Пролетта е вече при върбите
и си свиваме венче от тях,
и кичим се покрай *реките*
с весел и безгрижен *смях*.
Глас на лазарка се там извива,
радостта над къщите звънти,
дошла е пролет нова, *красива*,
ще се сбъднат нашите *мечти*.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
1. РЕКИТЕ 2. СМЯХ 3. КРАСИВА 4. МЕЧТИ	1. За всяка правилно избрана от списъка и написана на подходящото място дума се дават по 0,5 точки . (4 x 0,5 т. = 2 т.)	2 точки

Задача 10

Подчертай в текста сложните изречения.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
1. Баба Цоцолана изнесе яйцата, а аз бои приготвих. 2. Всеки цапа, шари и боя размазва накъдето свари. 3. До вечерта късно бояджии бяхме и много се смяхме.	1. За всяко правилно подчертано сложно изречение се дава по 1 точка . (3 x 1 т. = 3 т.)	3 точки

Задача 11

За Празника на Българската армия - 6 май (Гергьовден) - войниците трябва да се построят на означените места по схемата.

I блок войски	II блок войски	III блок войски	IV блок войски	V блок войски
?	5 953	6 302	6 651	?

Разгледай редицата от числа и намери с кои числа са означени на площада местата на войските от първи и от пети блок?

5 604, 5 953, 6 302, 6 651, 7 000

Примерно решение:

I вариант:

$$6\ 302 - 5\ 953 = 349$$

$$6\ 651 - 6\ 302 = 349$$

Следователно, разликата между всеки 2 съседни числа в редицата е 349.

$$5\ 953 - 349 = 5\ 604 \text{ (е числото на мястото на I блок войски)}$$

$$6\ 651 + 349 = 7\ 000 \text{ (е числото на мястото на V блок войски)}$$

II вариант:

$$5\ 953 + \underline{\quad} = 6\ 302$$

$$6\ 302 - 5\ 953 = 349$$

$$6\ 302 + \underline{\quad} = 6\ 651$$

$$6\ 651 - 6\ 302 = 349$$

Следователно, разликата между съседни числа в тази редица е 349.

$$5\ 953 - 349 = 5\ 604 \text{ (е числото на мястото на I блок войски)}$$

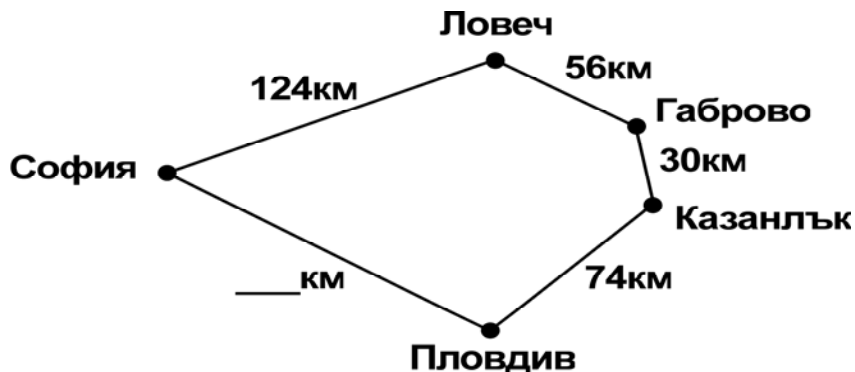
$$6\ 651 + 349 = 7\ 000 \text{ (е числото на мястото на V блок войски)}$$

Зависимостта в редицата е: $n \pm 349$

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
За вярно попълнени числа на местата на I блок войски и V блок войски – 5 точки . При 1 или 2 грешки – 0 точки .	5 точки

Задача 12

За участие в Празника на розата група деца от София ще пътува до град Казанлък. По пътя си те ще изнесат концерти в различни градове, през които ще минат. Целият маршрут на пътуването им от София – Ловеч – Габрово – Казанлък – Пловдив – София е 416 км по чертежа.

Разгледай чертежа с означените разстояния между градовете и пресметни:

А) С колко километра по-малко е разстоянието от Пловдив до София, отколкото цялото разстояние София - Ловеч - Габрово - Казанлък - Пловдив?

Примерни решения:

I начин на решение

I вариант

$$\begin{aligned}124 \text{ км} + 56 \text{ км} + 30 \text{ км} + 74 \text{ км} &= 284 \text{ км (е разстоянието до Пловдив)} \\416 \text{ км} - 284 \text{ км} &= 132 \text{ км (е разстоянието от Пловдив до София)} \\284 \text{ км} - 132 \text{ км} &= 152 \text{ км (по-малко е разстоянието Пловдив - София)}\end{aligned}$$

II вариант

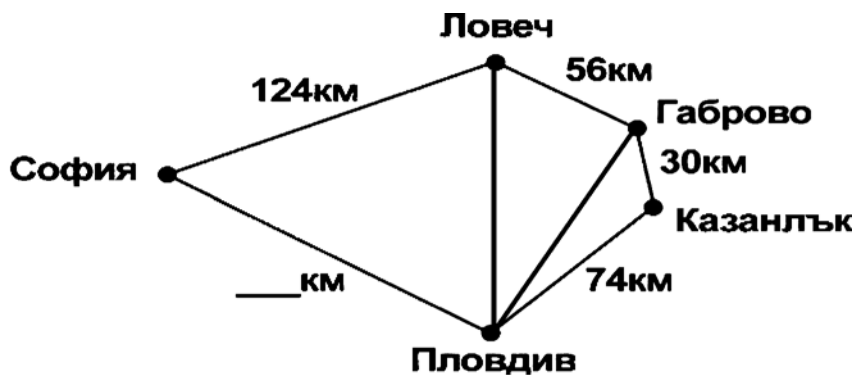
$$\begin{aligned}416 - (124 + 56 + 30 + 74) &= \\= 416 - 284 &= \\= 132 \text{ (км от Пловдив до София)} & \\284 \text{ км} - 132 \text{ км} &= 152 \text{ км (по-малко е разстоянието Пловдив - София)}\end{aligned}$$

III начин на решение (с неизвестно събираемо)

$$\begin{aligned}124 + 56 + 30 + 74 + \underline{\hspace{1cm}} &= 416 \\284 + \underline{\hspace{1cm}} &= 416 \\416 - 284 &= 132 \text{ (км от Пловдив до София)} \\284 \text{ км} - 132 \text{ км} &= 152 \text{ км (по-малко е разстоянието Пловдив - София)}\end{aligned}$$

Б) Начертай отсечки на чертежа като свържеш: Ловеч и Пловдив; Габрово и Пловдив.

Определи и запиши какви са според ъглите им образуваните триъгълници:

Триъгълникът между София – Ловеч – Пловдив е остроъгълен.

Триъгълникът между Ловеч – Габрово – Пловдив е остроъгълен.

Триъгълникът между Габрово – Казанлък – Пловдив е тъпоъгълен.

<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
А) Вярно решена задача – 4 точки Б) Правилно определяне вида на триъгълниците според ъглите – по 1 точка за всеки верен отговор (максимум 3 точки за подусловие Б)	7 точки